

Stanovení výše škody

Nelze-li výši škody činit závislou na okolnostech, které nemají souvislost se škodnou událostí, není státní občanství či bydliště poškozeného vlastníka vozidla, jemuž za škodu odpovídá osoba povinná k náhradě škody podle českého právního řádu, okolností rozhodnou pro stanovení výše náhrady škody.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 3476/2008, ze dne 21.12.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Č.k.p., se sídlem v P., zastoupené Mgr. R.T., advokátem se sídlem v B., proti žalovanému M. B., zastoupenému Mgr. M.U., advokátem se sídlem v T., o 440.878,30 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 8 C 485/2003, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2008, č.j. 12 Co 92/2007-207, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2008, č.j. 12 Co 92/2007-207, se v potvrzujícím výroku ohledně částky 23.200 Kč s 8% úrokem z prodlení z této částky od 30. 6. 2001 do zaplacení, v měnicím výroku ohledně částky 180.777 Kč s 8% úrokem z prodlení z této částky od 30. 6. 2001 do zaplacení a v závislých výrociích o nákladech řízení zrušuje, v tomtéž rozsahu se zrušuje rozsudek Okresního soudu v Třebíči ze dne 12. 10. 2006, č. j. 8 C 485/2003-181, a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalovaný jako řidič a vlastník osobního automobilu, k němuž neměl sjednáno povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, způsobil dne 13. 2. 2000 dopravní nehodu, při níž byl poškozen osobní automobil rakouského občana. Česká pojišťovna, a.s., dne 22. 6. 2000 vyplatila poškozenému na náhradě škody 397.252 Kč. Tuto vyplacenou částku s poplatkem za zpracování ve výši 39.725 Kč následně dne 30. 6. 2000 uhradila žalující Česká kancelář pojistitelů České pojišťovně. Dne 14. 6. 2001 požádala žalobkyně písemně žalovaného o zaplacení regresní náhrady 436.977 Kč, žalovaný však uhradil jen 1.000 Kč. Žalobkyně dále žádala na žalovaném zaplacení částky 4.901,30 Kč, kterou uhradila detektivní agentuře za prověření majetkových poměrů žalovaného pro stanovení optimálního způsobu úhrady dlužné částky.

Okresní soud v Třebíči rozsudkem ze dne 12. 10. 2006, č. j. 8 C 485/2003-181, zamítl žalobu do částky 185.678,30 Kč s příslušenstvím, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 255.200 Kč s příslušenstvím a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Promlčení nároku posuzoval podle § 101 obč. zák. s tím, že promlčecí doba je tříletá a běží ode dne, kdy mohlo být právo uplatněno u soudu poprvé, v daném případě tedy od 22. 6. 2000, kdy žalobkyni vzniklo originární právo proti žalovanému na regresní náhradu podle § 24 odst. 7 zákona č. [168/1999](#) Sb. (ve znění účinném do 30. 4. 2004); jelikož žaloba byla podána 5. 3. 2003, uplatněné právo promlčeno není. Co do výše škody soud dospěl k závěru, že v konkrétním případě, kdy došlo k totální škodě na území České republiky, nelze zohledňovat cenovou hladinu v Rakousku, to by přicházelo do úvahy jen v případě, že by k opravě došlo v Rakousku. Výši škody v částce 232.000 Kč soud stanovil jako rozdíl obvyklé ceny vozidla (v ČR) v době nehody a zůstatkové ceny po nehodě určené znaleckým posudkem; výši poplatku za zpracování v částce 23.200 Kč určil na základě interních pravidel žalobkyně pro delegaci případů garančního fondu členu ČKP jako 10 % z hodnoty celkové náhrady a požadavek na zaplacení částky 4.901,30 Kč označil za nedůvodný.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 20. 2. 2008, č.j. 12 Co 92/2007-207, potvrdil rozsudek soudu

prvního stupně ve vyhovujícím výroku co do částky 23.200 Kč s příslušenstvím, v zamítavém výroku změnil rozsudek prvního stupně tak, že uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni dalších 180.777 Kč s příslušenstvím, „v zůstávající části“ jej v tomto výroku potvrdil a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně o nedůvodnosti nároku na zaplacení částky 4.901,30 Kč a nedůvodnosti námítky promlčení, jinak považoval uplatněný nárok za opodstatněný a při stanovení jeho výše měl za rozhodné, že došlo k poškození vozidla ve vlastnictví rakouského občana, a proto vycházel z revizního znaleckého posudku, zejména z jeho dodatku, jenž zohlednil cenové poměry vozidel v Rakousku, ač takto zjištěnou výši škody označil pro nedostupnost objektivních podkladů jako pouze orientační. Výše věcné škody uhrazená poškozenému pojišťovnou je dle názoru odvolacího soudu zcela přiměřená. Za důvodný považoval odvolací soud i nárok na zaplacení poplatku za zpracování, jehož výše byla určena v souladu s pracovní směrnici žalobkyně, neboť nelze vycházet z toho, kdy uvedená směrnice a současné znění § 24 odst. 8 zákona č. [168/1999](#) Sb. začaly platit, ale je nutno na danou věc pohlížet tak, že do té doby neupravená praxe přinesla poznatky, které našly svůj odraz vtělením do zákona prostřednictvím jeho novelizací.

Proti potvrzujícímu i měnícímu výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé, s výjimkou potvrzení výroku o zamítnutí žaloby co do částky 4.901,30 Kč s příslušenstvím, podal žalovaný dovolání, které považuje za přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a v němž odvolacímu soudu vytýká, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Žalovaný předkládá dovolacímu soudu k posouzení dvě základní otázky. Za první, jakým způsobem a dle jakých kritérií je třeba stanovit výši škody při totální škodě na vozidle a zda je pro toto určení relevantní místo škodné události či občanství poškozeného majitele vozidla, a s tím související otázku, zda může škůdce odpovídat podle § 24 odst. 7 zák. č. [168/1999](#) Sb. žalobci jinak (více), než kdyby odpovídal poškozenému přímo. Za druhou spornou otázku považuje dovolatel důvodnost nároku žalobkyně na poplatek za zpracování v paušalizované výši 10 % z věcné škody. K první otázce dovolatel zastává názor, že podstatná je pouze škoda odpovídající hodnotě vozidla v daném místě a čase, bez ohledu na občanství vlastníka. Připouští, že poškozený by měl dostat takovou částku, aby si v daném místě mohl koupit stejné vozidlo v obdobném stavu, má však za to, že rozhodnutí odvolacího soudu se s touto argumentací nevypořádává a že pokud žalobkyně poškozeného přeplatila, nemůže být rozdíl na úkor žalovaného. K druhé otázce dovolatel zdůrazňuje, že z žádného obecně závazného právního předpisu povinnost platit poplatek za zpracování jako takový nevyplývá a už vůbec ne ve výši, kterou si určí žalobkyně ve svých interních předpisech a která ani neodpovídá znění novelizovaného § 24 odst. 8 zák. č. [168/1999](#) Sb., jež mluví o nákladech, a nikoli o paušální 10% náhradě. Dovolatel též žádá o přezkum správnosti závěru, že právo žalobkyně na úrok z prodlení vzniklo doručením výzvy a uplynutím lhůty k plnění, a to s ohledem na jeho námítky ohledně výše uplatňovaného nároku. Dále je podle dovolatele nutné posoudit důvodnost vznesené námítky promlčení s tím, zda se právo žalobkyně promlčuje v obecné tříleté či naopak ve speciální dvouleté lhůtě stanovené pro nároky z náhrady škody. Navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu v jeho napadeném výroku I. a v měnícím výroku II. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) posoudil dovolání – v souladu s čl. II. bodem 12 zákona č. [7/2009](#) Sb. – podle ustanovení občanského soudního řádu ve znění účinném do 30. 6. 2009 (dále opět jen „o. s. ř.“) a shledal, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatele.

Podle § 237 odst. 1 o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [písm. a)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu,

který dřívější rozhodnutí zrušil [písm. b)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [písm. c)].

Řídí-li se přípustnost dovolání proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu ustanovením § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., je dovolání přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek (jiné otázky, zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění přípustnost dovolání nezakládají – srov. § 241a odst. 3 o. s. ř.) a současně se musí jednat o právní otázku zásadního významu. Dovolací soud je zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o. s. ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel označil, a dovolání může shledat přípustným jen za současného naplnění podmínky, že na takto označených právních otázkách (závěrech) rozhodnutí odvolacího soudu spočívá a že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam. Předpokladem zkoumání správnosti rozhodnutí odvolacího soudu z hlediska uplatněného dovolacího důvodu je závěr, že ve výše uvedeném smyslu má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam, tedy že v rozsudku řešená a dovoláním vymezená právní otázka má zásadní význam nejen pro rozhodnutí konkrétní věci (v jednotlivém případě), ale zároveň i z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec.

Dovolací soud dospěl k závěru, že rozsudek odvolacího soudu má zásadní právní význam pro řešení otázky nároku žalobkyně na poplatek za zpracování, v tomto rozsahu je dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. (pokud směřuje proti potvrzujícímu výroku ve věci samé ohledně částky 23.200 Kč s příslušenstvím) a dále je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. (pokud směřuje proti měnicímu výroku), a v tomto rozsahu je rovněž důvodné.

Odvolací soud správně dovedl, že právo České kanceláře pojistitelů vůči osobě odpovědné za škodu má povahu originárního nároku, který se promlčuje podle § 101 obč. zák. v obecné tříleté promlčecí době, a nikoliv podle § 106 obč. zák., jež se vztahuje na nároky poškozeného (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 4. 2008, sp. zn. 25 Cdo 799/2006). Promlčecí doba tzv. postižního práva vůči škůdci počíná České kanceláři pojistitelů běžet ode dne, kdy zaplatila z garančního fondu částku pojišťovně, která poškozenému poskytla pojistné plnění (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 5. 2009, sp. zn. 25 Cdo 1468/2007). Pokud odvolací soud vyšel z uvedeného právního názoru a dospěl k závěru, že žalobou uplatněný nárok není promlčen, je jeho právní posouzení věci správné.

Právo na úrok z prodlení má věřitel ze zákona, jde-li o prodlení s plněním peněžitého dluhu (§ 517 odst. 2 obč. zák.). Není-li doba splnění dluhu dohodnuta, stanovena právním předpisem nebo určena v rozhodnutí, je dlužník povinen splnit dluh prvního dne poté, kdy byl o plnění věřitelem požádán (§ 563 obč. zák.). Okolnost, že pohledávka je předmětem soudního sporu, nezabavuje oprávněného práva na úrok z prodlení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2895/99, uveřejněný pod č. 5/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Z uvedeného vyplývá, že pokud soudy obou stupňů přiznaly žalobkyni právo na úrok z prodlení z přiznané částky ode dne následujícího po uplynutí lhůty stanovené žalobkyní ve výzvě k plnění zaslané žalovanému bez ohledu na to, že žalovaný činil výši žalované pohledávky spornou, nelze jim vytknout žádné pochybení.

Ustanovení § 24 odst. 7 zák. č. [168/1999](#) Sb. ve znění účinném do 30. 6. 2001 dává Kanceláři (žalobkyni) právo vůči tomu, kdo odpovídá za škodu, na náhradu toho, co za něho plnila. Jedná se o všechny náklady Kanceláře, které musela vynaložit za osobu, jež odpovídá za škodu. Dovolací soud sdílí názor odvolacího soudu, že novelizované ustanovení § 24 odst. 8 zák. č. [168/1999](#) Sb. je nutno vykládat jako snahu zákonodárce odstranit nejednoznačné znění původní právní úpravy a výslovně

zakotvit právo Kanceláře na náhradu nákladů zpracování (vyřízení) věci pověřeným subjektem, které však bylo možno dovodit již za předchozí právní úpravy výkladem, neboť tato úprava umožňovala Kanceláři na základě dohody výkonem působnosti podle odstavců 2 a 7 jménem a na účet Kanceláře pověřit člena Kanceláře (srov. § 24 odst. 9 zákona č. [168/1999](#) Sb. ve znění účinném do 30. 4. 2004) a je-li takto pověřeným členem Kanceláře pojišťovna jako samostatný podnikatelský subjekt, není pochyb o tom, že má právo na náhradu nákladů, které jí v souvislosti s výkonem tohoto pověření vznikly. Dovolateli je však nutno přisvědčit v tom, že z žádného obecně závazného právního předpisu nevyplývá povinnost platit poplatek za zpracování v paušální (procentní) výši a že interní pracovní směrnice žalobkyně ani její dohoda s třetím subjektem nemůže být v tomto směru závazná pro žalovaného a zakládat mu povinnost k náhradě takto stanoveného poplatku za zpracování. Dovolatel důvodně poukazuje na to, že i novelizované ustanovení § 24 odst. 8 zákona č. [168/1999](#) Sb. ve znění účinném od 29. 9. 2005 zakládá právo na náhradu „nákladů na jinou osobu pověřenou Kanceláři vyřízením případu“, nikoli na zaplacení nějakého paušálního poplatku. Jelikož soud prvního stupně i soud odvolací bez dalšího vycházely ze žalobkyně požadovaného paušálního poplatku ve výši 10% z celkové náhrady škody, nevypořádaly se s námitkami žalovaného a nezabývaly se opodstatněností výše této části žalovaného nároku, je dovolání v této části důvodné.

Podle § 24 odst. 2 písm. b) zákona č. [168/1999](#) Sb. ve znění účinném do 30. 4. 2004 Kancelář poskytuje z garančního fondu poškozenému plnění za škodu způsobenou provozem vozidla, za kterou odpovídá osoba bez pojištění odpovědnosti. Takovou osobou může být jak provozovatel (§ 427 obč. zák.), tak i řidič (§ 420 obč. zák.) nepojištěného motorového vozidla. Z uvedeného vyplývá, že rozsah nároku žalobkyně vůči osobě odpovědné za škodu je shodný jako rozsah nároku poškozeného vůči osobě odpovědné za škodu.

Podle § 443 obč. zák. při určení výše škody na věci se vychází z ceny v době poškození.

Za škodu se v právní teorii i praxi považuje újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného, a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi. Skutečnou škodou je nutno rozumět takovou újmu, která znamená zmenšení majetkového stavu poškozeného oproti stavu před škodnou událostí.

Při stanovení výše náhrady škody způsobené na věci je třeba vycházet z obvyklé ceny věci k okamžiku zničení (poškození), popřípadě z nákladů na uvedení věci do původního stavu. Výši peněžité náhrady se stanoví objektivně a nezávisle na okolnostech nesouvisejících se škodnou událostí (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 11. 1988, sp. zn. 1 Cz 82/88, uveřejněný pod č. 25/1990 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, ve znění opravy tiskových chyb uveřejněné v rejstříku k ročníku 1990).

Zásadně se výše škody na věci určuje jako rozdíl mezi cenou, za kterou se v době a v místě škodné události obvykle prodávala věc ve stavu před poškozením, a cenou, za kterou se v době a v místě škodné události obvykle prodávala odpovídající věc s takovým druhem, rozsahem a stupněm poškození, které vzniklo v důsledku škodné události (srov. stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 6. 2006, sp. zn. Tpjn 304/2005, uveřejněné pod č. 45/2006 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek – část trestní, v němž je výslovně zdůrazněno, že by neměl být rozdíl mezi výší škody stanovené pro účely trestního řízení a výší škody určené pro rozhodnutí o náhradě škody.)

Nelze-li výši škody činit závislou na okolnostech, které nemají souvislost se škodnou událostí, není státní občanství či bydliště poškozeného vlastníka vozidla, jemuž za škodu odpovídá osoba povinná k náhradě škody podle českého právního řádu, okolností rozhodnou pro stanovení výše náhrady škody. V tomto směru proto není právní názor odvolacího soudu správný.

Dovolací soud tedy dospěl k závěru, že výše škody způsobené poškozením automobilu měla být stanovena na podkladě cen platných v České republice, bez ohledu na skutečnost, že poškozený je občanem cizího státu nežijícím v České republice.

Lze dodat, že pokud žalobkyně (popřípadě jí pověřená pojišťovna) poskytla poškozenému z garančního fondu plnění vyšší, než odpovídá rozsahu poškozeným skutečně utrpěné škody, nemá právo na náhradu částky převyšující skutečnou škodu.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu v potvrzujícím výroku ohledně částky 23.200 Kč s příslušenstvím, v měnícím výroku ohledně částky 180.777 Kč s příslušenstvím a v závislých výrociích o nákladech řízení podle § 243b odst. 2 věty za středníkem o. s. ř. zrušil, a protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, se (zčásti) vztahují i na rozsudek prvostupňový, v tomto rozsahu zrušil i tento rozsudek, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)